

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

PENGUASAAN TULISAN JAWI DI KALANGAN PELAJAR UPM

AZIAH BINTI ISMAIL

FBMK 2000 6

PENGUASAAN TULISAN JAWI DI KALANGAN PELAJAR UPM

AZIAH BINTI ISMAIL

**MASTER SASTERA
UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA**

2000

PENGUASAAN TULISAN JAWI DI KALANGAN PELAJAR UPM

Oleh
AZIAH BINTI ISMAIL

**Tesis ini Disediakan bagi Memenuhi Keperluan untuk Mendapatkan Ijazah
Master Sastera di Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi
Universiti Putra Malaysia**

Mei 2000

Dedikasi

Pesanan ayahanda

‘ apa yang kau usahakan itu yang kau dapat ’

Pesanan seorang abang yang telah pergi

‘ abang percaya sepenuhnya
bahawa di suatu hari nanti adik pastikan berjaya
penuh kecemerlangan

Pesanan seorang guru

‘ hidup ini bukan satu pelarian
tetapi satu perjuangan ’

Pesanan suami tercinta

‘ anugerah itu nanti amat beerti
buat kita sekeluarga
sama-sama kita berusaha
untuk menjadikannya satu realiti ’

dan pesanan dari mereka di UPM

‘ jangan putus asa
teruskan usaha
anda mampu lakukan

Untuk itu semua

terima kasih tidak terhingga
segala-galanya daripada izin-Nya jua
dan pasti
jutaan doa dan syukur ke hadrat Ilahi

Terima kasih sekali lagi untuk suami, along, angah, dan adik
juga untuk kalian dan Inan khasnya
kerana doa dan dorongan
kerana pengorbanan tidak terhingga

IDHAM/UPM/2000

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia sebagai memenuhi keperluan untuk ijazah Master Sastera.

PENGUASAAN TULISAN JAWI DI KALANGAN PELAJAR UPM

Oleh

AZIAH BINTI ISMAIL

MEI 2000

Pengerusi : Mohd. Hussein Baharuddin, Ph.D

Fakulti : Bahasa Moden dan Komunikasi

Kajian ini dijalankan dengan tujuan memperoleh maklumat tentang penguasaan tulisan Jawi di kalangan pelajar UPM. Responden kajian ini terdiri daripada 160 orang pelajar UPM bagi semester Mei sesi 1999 / 2000 yang mempunyai pelbagai latar belakang tulisan Jawi dan sedang mengikuti program Bachelar daripada pelbagai fakulti. Mereka mengambil kursus BBM 3402 Sistem Tulisan Jawi.

Latar belakang pendidikan Jawi responden diketahui menerusi jawapan borang soal selidik. Sementara itu, ujian penguasaan kemahiran Jawi digunakan untuk melihat penguasaan tulisan Jawi pelajar dalam beberapa aspek. Aspek-aspek tersebut termasuk kemahiran membaca Jawi, kemahiran menulis Jawi dan kemahiran mengeja Jawi. Seterusnya, kajian ini menggunakan teori Carney yang mengemukakan dua pendekatan untuk menghuraikan permasalahan ejaan, iaitu Filologi dan Fungsian. Dalam kajian ini, kedua-dua pendekatan tersebut iaitu Filologi dan Fungsian diaplikasi dan diubah suai bagi tujuan menghuraikan permasalahan sistem ejaan Jawi.

Dapatan telah menunjukkan bahawa pelajar-pelajar melakukan kesalahan ejaan dalam beberapa aspek ejaan seperti penggunaan huruf Jawi, pengejaan mengikut hukum, pengejaan mengikut pola dan pengejaan berimbuhan.

Kumpulan responden daripada latar belakang Pendidikan Tidak Formal didapati melakukan kesalahan yang lebih besar jumlahnya berbanding kumpulan responden daripada Sekolah Rendah, Sekolah Menengah, Sekolah Agama dan Maktab Perguruan. Dapatan juga menunjukkan bahawa kesalahan aspek imbuhan paling banyak dilakukan oleh pelajar yang menjadi responden kajian ini. Ini diikuti oleh aspek jenis ejaan Jawi daripada akronim dan homograf. Dapatan soal selidik menunjukkan bahawa keseluruhan pelajar yang mengikuti program BBM 3402 masih mempunyai minat terhadap tulisan Jawi.

Antara cadangan yang boleh dilakukan ialah para pelajar harus didedahkan dengan peraturan-peraturan mengeja Jawi secara lebih terancang dan konsisten dalam pengajaran dan pembelajaran. Sistem ejaan Jawi terkini iaitu Sistem Ejaan Jawi Yang Disempurnakan harus dikuasai. Selain itu, penyeragaman dalam aspek ejaan yang lebih mantap harus diusahakan melalui kajian dan penyelidikan. Seterusnya, pelajar-pelajar perlu digalakkan menggunakan sistem ejaan Jawi yang baru (SEJYD) dalam penulisan mereka.

Abstract of thesis presented to the Senate of Universiti Putra Malaysia in fulfilment of the requirements for the degree of Master of Arts.

MASTERY OF JAWI SCRIPT AMONG UPM STUDENTS

By

AZIAH BINTI ISMAIL

MAY 2000

Chairman : Mohd. Hussein Baharuddin, Ph.D.

Faculty : Modern Language and Communication

The purpose of this study is to examine the extent of mastery of the Jawi script among University Putra Malaysia (UPM) students. Respondents in this study are 160 students attending their 1999 / 2000 May session at UPM. They are students from various faculties studying BBM 3402 - the Jawi Script System.

Information about the respondent was obtained through questionnaires, while the Jawi mastery test was used to obtain the information concerning respondents' mastery of the Jawi script with regards to aspects such as reading, writing, and spelling skills.

In this study, the approaches of Carney's theory namely Philological and Functional are used to analyze errors in Jawi spelling produced by respondents. Results obtained from this study show a high frequency of errors in the areas of spelling such as the affixes, acronym, homograph, Arabic loan words and closed syllable /a/.

Respondents from non-formal learning background were found to have a higher frequency of errors compared to respondents from the Primary and Secondary School, Religious School, and Teachers College background. Findings of the study also showed that the most frequent error made by the respondents was in the affixes. This was followed by the frequency of errors in the aspects of acronym and homograph of Jawi. The study also found that respondents had a high degree of interest in Jawi.

It is recommended that students be given more exposure in the Jawi rules of orthography in a more well planned and consistent teaching and learning of the subject. The most current Jawi orthographic system i.e the Updated Jawi Spelling System (Sistem Ejaan Jawi Yang Disempurnakan- SEJYD) must be mastered by students. There should be uniformity in Jawi spelling which can be achieved through extended research and the further studies in this field. Finally, students must be encouraged to use the Updated Jawi Spelling System (Sistem Ejaan Jawi Yang Disempurnakan - SEJYD) in their spelling.

PENGHARGAAN

الحمد لله

Syukur saya ke hadrat Ilahi kerana dengan limpah kurnia dan izinNya telah memberi kekuatan kepada saya untuk menyempurnakan tesis yang bertajuk 'Penguasaan Tulisan Jawi di Kalangan Pelajar UPM' walaupun beberapa kesusahan dan rintangan terpaksa dihadapi.

Pada kesempatan ini, saya ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada semua pihak yang telah membantu saya menyiapkan tesis ini, terutamanya kepada Dr. Haji Mohd. Hussein Hj. Baharuddin selaku pengerusi jawatankuasa penyeliaan, Dr. Ahmad Mahmood Musanif dan Dr. Noor Aina Dani yang sama-sama memberikan tunjuk ajar, membaca, menyemak dan memberikan nasihat serta motivasi untuk meningkatkan mutu tesis ini.

Setinggi-tinggi penghargaan juga ditujukan kepada pihak Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi, khususnya Dekan, Profesor Dr. Hj. Amat Juhari bin Moain yang sentiasa memberi kerjasama sepanjang pengkaji berada di UPM. Terima kasih juga ditujukan kepada Dr. Haji Mohd. Hussein Hj. Baharuddin, selaku pensyarah BBM 3402 Sistem Tulisan Jawi yang telah memberi keizinan kepada pengkaji menggunakan pelajar-pelajar kursus tersebut sebagai responden kajian.

Jutaan terima kasih tidak terhingga buat suami tercinta 'Roslan Peral' serta anak-anak, Hanum, Faiz dan Ehsan yang cukup banyak bersabar dan sentiasa bersedia memberi apa jua bentuk sokongan dalam usaha saya menyiapkan tesis ini. Tanpa mereka, penulisan ini sukar mencapai tahap yang dikehendaki. Akhir sekali, terima kasih buat Inan, baktimu akan dikenang selamanya . Hanya Allah sahajalah yang dapat memberi ganjaran dan balasan yang setimpal dengannya.

Sekian. Terima kasih

AZIAH BINTI ISMAIL

PGS Februari 2000

Saya mengesahkan bahawa Jawatankuasa Pemeriksa bagi Aziah bt Ismail telah mengadakan pemeriksaan akhir pada 11 Mei 2000 untuk menilai tesis Master Sastera beliau yang bertajuk "Penguasaan Tulisan Jawi di Kalangan Pelajar UPM" mengikut Akta Universiti Pertanian Malaysia (Ijazah Lanjutan) 1980 dan peraturan-peraturan Universiti Pertanian Malaysia (Ijazah lanjutan) 1981. Jawatankuasa memperakukan bahawa calon ini layak dianugerahkan ijazah tersebut. Anggota Jawatankuasa Pemeriksa adalah seperti berikut :

Halimah Hassan
Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Mohd. Hussein b. Baharuddin, Ph.D
Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

Ahmad Mahmood Musanif, Ph.D
Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

Noor Aina bt. Dani, Ph.D
Fakulti Bahasa Moden dan Komunikasi
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

MOHD. GHAZALI MOHAYIDIN, Ph. D.
Profesor

Timbalan Dekan Pusat Pengajian siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh: **01 JUN 2000**

Tesis ini telah diserahkan kepada Senat Universiti Putra Malaysia dan telah diterima sebagai memenuhi keperluan untuk ijazah Master Sastera.

KAMIS AWANG, Ph.D,
Profesor Madya
Dekan Pusat Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh : 13 JUL 2000

PENGAKUAN

Saya mengaku bahawa tesis ini adalah hasil kerja saya yang asli melainkan petikan dan sedutan yang telah diberi penghargaan di dalam tesis. Saya juga mengaku bahawa tesis ini tidak dimajukan untuk ijazah-ijazah lain di Universiti Putra Malaysia atau di institusi-institusi lain.

(Aziah bt. Ismail)

Tarikh : 1 Jun 2000

JADUAL KANDUNGAN

Muka Surat

DEDIKASI	2
ABSTRAK	3
ABSTRACT	5
PENGHARGAAN	7
LEMBARAN PENGESAHAN	9
PERNYATAAN KEASLIAN	11
SENARAI JADUAL	15
SENARAI RAJAH	16
SENARAI SINGKATAN	17

BAB

I PENDAHULUAN	18
Latar Belakang Kajian	18
Sejarah Tulisan Jawi	18
Tulisan Jawi di Kalangan Masyarakat Malaysia	21
Tulisan Jawi di Universiti Putra Malaysia	24
Pernyataan Masalah	29
Soalan - Soalan Kajian	34
Kepentingan Kajian	34
Objektif Kajian	38
Batasan Kajian	39
Definisi Operasional	41
Penguasaan Tulisan Jawi	41
Pelajar UPM	49
II SOROTAN LITERATUR	44
Penulisan Awal tentang Sistem Ejaan Jawi	44
Sistem Ejaan Jawi Yang Disempurnakan	49
Kekeliruan dalam Sistem Ejaan Jawi	55
Kajian tentang Penguasaan Tulisan Jawi	60
Teori yang Berkaitan dengan Kajian	69
III METODOLOGI KAJIAN	
Kaedah Kajian	78
Kaedah Perpustakaan	78
Kaedah Lapangan	79
Kerangka Teori	79
Kerangka Konsepsi	84
Tempat Kajian	84
Populasi dan Persampelan	85

Subjek Kajian	86
Pendekatan Kajian	87
Alat Kajian	88
Tata Cara Kajian	94
Penganalisan Data	96
IV KEPUTUSAN DAN PERBINCANGAN	99
Persembahan dan Dapatan	99
Objektif I: Penguasaan Kemahiran Membaca, Menulis dan Mengeja	99
Objektif II : Mengesan dan Menganalisis Jenis-jenis Kesalahan	107
Objektif III : Penguasaan Tulisan Jawi	118
Objektif IV : Huraian Kesalahan Ejaan Jawi Berdasarkan SEJYD	123
Perbincangan	164
Penguasaan Tulisan Jawi Berdasarkan Kemahiran	164
Penguasaan Berdasarkan Latar Belakang	167
Analisis Jenis-jenis Kesalahan Ejaan Jawi	169
Huraian Kesalahan Ejaan Berdasarkan Pendekatan Filologi serta Teori Carney	171
Faktor-faktor Kesalahan Ejaan Jawi	171
Perkaitan Ejaan Jawi SEJYD dengan Teori Carney dan Pendekatan Filologi	175
V RUMUSAN DAN CADANGAN	185
Rumusan	185
Cadangan	187
Cadangan Kajian Lanjutan	190
BIBLIOGRAFI	193
LAMPIRAN	
A Pedoman Ejaan Jawi Yang Disempurnakan	197
B Huraian Sukatan Pelajaran Jawi	225
C Pekeliling Kementerian Pendidikan Malaysia Januari 1992	232
D Jadual Rawak	234
E Sukatan Bahasa Melayu Diploma Perguruan Malaysia	241
F1 Ujian Kemahiran Tulisan Jawi	243
F2 Ujian Menulis (Mencantumkan Huruf-Huruf Jawi) dan (Mentransliterasi Rumi ke Jawi)	245

F3 Ujian Mengeja SEJYD	246
F4 Borang Soal Selidik	249
G Kekerapan Kesalahan Ejaan Jawi Mengikut Kumpulan Responden	254
H Taburan Kekerapan Prestasi Pencapaian Responden Berdasarkan Gred	258
I Jadual Kekerapan Kesalahan Ejaan Berdasarkan Hukum-Hukum SEJYD	260
BIODATA PENULIS	263

SENARAI JADUAL

Muka Surat

Jadual 1	Taburan Markat Ujian Jawi I (Kemahiran Membaca) Responden	100
Jadual 2	Taburan Markat Kemahiran Menulis (Mencantum Huruf - Huruf Jawi)	102
Jadual 3	Taburan Markat Kemahiran Menulis (Rumi ke Jawi)	103
Jadual 4	Taburan Markat Kemahiran Mengeja Jawi	105
Jadual 5	Kekerapan Kesalahan Ejaan Jawi Kumpulan Responden Kedua	111
Jadual 6	Kekerapan Kesalahan Ejaan Jawi	116
Jadual 7	Kekerapan Kesalahan Mengeja Perkataan Eka Suku Kata	124
Jadual 8	Kekerapan Kesalahan Pengejaan Dwi Suku Kata	127
Jadual 9	Kekerapan Kesalahan Pengejaan Kata Ganda	143
Jadual 10	Kekerapan Kesalahan Pengejaan Homograf	147
Jadual 11	Kekerapan Kesalahan Pengejaan Kata Pinjaman Bahasa Arab	152
Jadual 12	Kekerapan Kesalahan Pengejaan Partikel	156
Jadual 13	Kekerapan Kesalahan Pengejaan Perkataan Berimbuhan	161
Jadual 14	Perkataan Terpilih Untuk Perbincangan Teori	176
Jadual 15	Perkataan Terpilih Yang Dikaitkan Dengan Teori	183

SENARAI RAJAH

Muka Surat

Rajah 1	Sistem Ejaan Jawi Bahasa Melayu yang Menerima Pengaruh Arab dan Melayu	47
Rajah 2	Ejaan Jawi Mengikut Suku Kata	52
Rajah 3	Kerangka Teori	83
Rajah 4	Kerangka Teori yang telah diubah suai dengan Sistem Ejaan Jawi Bahasa Melayu	84
Rajah 5	Taburan Populasi dan Responden Kajian	85
Rajah 6	Taburan Responden Mengikut Latar Belakang Tulisan Jawi	86
Rajah 7	Peraturan Memberi Markah	91
Rajah 8	Kajian Rintis	93
Rajah 9	Tatacara Kajian	95
Rajah 10	Kerangka Konsepsi	98

SENARAI SINGKATAN

DERJ	Daftar Ejaan Rumi Jawi
DBP	Dewan Bahasa dan Pustaka
EJS	Ejaan Jawi Yang Disempurnakan
IPSI	Institut Perguruan Sultan Idris
KKG	Kekecualian Kaf Ga
KPBA	Kata Pinjaman Bahasa Arab
KPBI	Kata Pinjaman Bahasa Inggeris
KV	Kependekan Vokal
KVK	Konsonan Vokal Konsonan
KVKV	Konsonan Vokal Konsonan Vokal
MP	Maktab Perguruan
PEJBM	Pedoman Ejaan Jawi Bahasa Melayu
PEJYD	Pedoman Ejaan Jawi Yang Disempurnakan
Pk.diuji	Perkataan diuji
PKV	Proses Kependekan Vokal
PTF	Pendidikan Tidak Formal
R/Resp	Responden
SEJYD	Sistem Ejaan Jawi Yang Disempurnakan
SFR	Stress Frontshift Rules
SKT	Suku Kata Tertutup
SP	Sisihan Piawai
SPSS	Statistical Packages For The Social Sciences
SRSM	Sekolah Rendah Sekolah Menengah
UPM	Universiti Putra Malaysia
UUM	Universiti Utara Malaysia

BAB I

PENDAHULUAN

Latar Belakang Kajian

Latar Belakang Sejarah Tulisan Jawi

Tulisan Jawi telah digunakan oleh masyarakat Melayu seiring dengan kedatangan Islam ke Alam Melayu pada abad ke 13. Berdasarkan penemuan Batu Bersurat di Sungai Teresat, Kuala Berang, Terengganu yang bertarikh 702 Hijrah bersamaan T.M. 1303, dapatlah dipastikan bahawa tulisan Jawi telah wujud sejak awal abad ke 14 ataupun lebih awal daripada itu (S.M.N. al-Attas, 1988:1). Tulisan Jawi juga turut digunakan dengan banyak pada tinggalan lama seperti ukiran pada perhiasan, tulisan pada wang, barangan logam dan manuskrip yang berbentuk kitab-kitab agama, risalah termasuk surat-surat perjanjian dengan negara luar.

Kegemilangan tulisan Jawi seiring dengan perkembangan bahasa Melayu yang semakin pesat sehingga berjaya menjadi bahasa lingua-franca di Kepulauan Melayu pada abad ke 15 dan 16. Kerajaan-kerajaan kesultanan Aceh, Serdang, Langkat, Deli, Tanjung Pura, Siak, Jambi, Riau, Linggi, Palembang dan lain-lain menggunakan tulisan Jawi sebagai tulisan rasmi. Bukti penggunaan tulisan Jawi

boleh dilihat pada beberapa surat izin bemiaga, antaranya daripada Sultan Aceh kepada Sir James Lancaster (1601 M), daripada Sultan Alaudin Shah, Raja Aceh kepada Henry Middleton pada tahun 1609 M (Hashim Musa, 1995:47).

Walau bagaimanapun, apabila British menjajah dunia Melayu pada abad ke 16, tulisan Jawi mula mendapatkan saingan daripada tulisan Rumi. Tulisan Rumi diperkenalkan dalam pelbagai urusan pentadbiran dan pendidikan secara meluas menggantikan tulisan Jawi. Tulisan Jawi diketepikan dan keadaan ini berterusan sehingga ke abad 20. Biarpun demikian, pendidikan Jawi tidaklah terus mati. Pelaksanaan pendidikan Jawi tetap dijalankan tetapi hanya di sekolah pondok dan kelas-kelas al-Quran. Ini berlaku pada sekitar awal abad ke 20. Menurut R.J. Wilkinson (1915:47), Jawi diajar dalam kelas-kelas al-Quran secara tidak formal ini menggunakan kaedah pengajaran dan pembelajaran tradisional yang mencakupi mengenal huruf, mengulang dan menghafal. Kaedah tradisional pernah dinyatakan oleh Za'ba (1949:13) berpandukan ejaan Jawi yang digunakan dalam kamus Wilkinson 1902 dan Winstedt 1915 berdasarkan pemakaian huruf-huruf saksi supaya menyenangkan orang-orang membacanya.

Kaedah tradisional ini digunakan sehinggalah pihak orientalis memperkenalkan cara belajar tulisan Rumi di kelas-kelas formal, ketika itu tulisan Rumi dan Jawi dipelajari serentak (Awang Had Salleh 1984, Hamdan Abd, Raman 1993 dan Razak Hamid 1993)

Menurut Amat Juhari Moain (1996: 112), apabila sistem persekolahan Barat diperkenalkan dalam masyarakat Melayu, pendidikan Jawi masih diteruskan. Jangkamasa untuk menguasai Jawi cukup cepat kerana pada masa itu, tulisan Jawi menjadi tulisan rasmi bahasa Melayu tanpa diganggu gugat oleh tulisan lain. Walau bagaimanapun, peranan tulisan Jawi berkurangan kerana selepas Perang Dunia Kedua, sekolah-sekolah Melayu dihapuskan dan diganti dengan sekolah umum dan kemudian sekolah kebangsaan. Faktor yang menyebabkan kurangnya penggunaan tulisan Jawi di sekolah ketika itu antaranya ialah faktor sejarah, pengaruh, dan peranan tulisan Rumi. Dalam dasar bahasa negara Malaysia, kerajaan telah menggubal undang-undang, sebagaimana yang termaktub dalam Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67. Dalam akta tersebut, dinyatakan bahawa:

Tulisan bagi bahasa kebangsaan ialah tulisan Rumi:
Dengan syarat bahawa ini tidak melarang penggunaan
tulisan Melayu, yang dikenali dengan nama tulisan Jawi,
bagi bahasa kebangsaan.

Perubahan dasar ini menghasilkan sistem pendidikan yang mengabaikan tulisan Jawi. Berdasarkan Akta Bahasa 1963, Kementerian Pendidikan tidak lagi memberi penekanan terhadap tulisan Jawi dalam pengajaran dan pembelajaran bahasa serta penggunaan rasmi (Amat Juhari Moain 1991; Abdul Hamid Othman 1991). Kedua-dua arahan Kementerian Pendidikan yang membenarkan penerbit mencetak semula buku agama dalam tulisan Rumi menyebabkan tulisan Jawi semakin memudar di semua peringkat pendidikan.

Latar Belakang Tulisan Jawi di Kalangan Masyarakat Malaysia

Menurut Laporan Kaji Selidik Maklumat Bahasa Malaysia (1988: 107), penggunaan tulisan Jawi di kalangan masyarakat Malaysia adalah di peringkat lemah. Lebih kurang 92 peratus responden tidak mempunyai pengetahuan tentang Jawi. Sejak awal tahun 1980-an, kebimbangan mengenai nasib tulisan Jawi telah mula diperkatakan. Para pencinta Jawi mula menyedari bahawa langkah-langkah positif perlu diambil segera demi mendaulatkan kembali tulisan tersebut.

Penguasaan tulisan Jawi di kalangan pelajar semakin merosot. Keadaan ini terjadi kerana berkurangnya guru-guru mahir justeru guru-guru mata pelajaran Pendidikan Islam dipertanggungjawabkan mengajar Jawi sebagai mata pelajaran sampingan. Jawi semakin ketinggalan apabila bahan-bahan penerbitan seperti buku rujukan, majalah dan akhbar dicetak pula dengan tulisan Rumi secara meluas bagi memenuhi kehendak pasaran. Akibatnya, lahiriah masyarakat Islam yang buta Jawi.

Menurut Aminah Harun (1985: 666), satu Jawatankuasa Kerja Penyemakan Ejaan Jawi DBP yang dianggotai oleh pensyarah universiti dan wakil-wakil Kementerian Pendidikan yang mahir Jawi telah dibentuk. Mereka terdiri daripada Hamdan Abd. Rahman, Amat Juhari Moain, Muhd Bukhari Lubis, Abd. Razak Abd. Hamid, Arbak Othman, dan Awang Mohd Amin. Hasil penyemakan semula sistem ejaan Jawi yang dibengkelkan bersama jawatankuasa tersebut

dalam Konvensyen Tulisan Jawi 1984, dua buah buku telah diterbitkan oleh pihak DBP iaitu Pedoman Ejaan Jawi Yang Disempumakan (1986) dan Daftar Ejaan Rumi Jawi (1988).

Konvensyen demi konvensyen terus diadakan dengan tujuan mencari langkah memartabatkan semula tulisan Jawi. Antara konvensyen tersebut adalah seperti yang berikut:

- i. Konvensyen Tulisan Jawi, Kuala Terengganu anjuran Yayasan Islam Terengganu dengan Kerjasama DBP (9-11 April 1984).
- ii. Konvensyen Tulisan Jawi, Kuala Lumpur anjuran Bahagian Hal Ehwal Islam, Jabatan Perdana Menteri (6-8 Nov 1991).
- iii. Seminar Tulisan Jawi Peringkat Kebangsaan, anjuran Bahagian Hal Ehwal Islam, Jabatan Perdana Menteri UUM (11 - 12 Nov 1993).
- iv. Seminar Tulisan Jawi anjuran Bahagian Hal Ehwal Islam (BAHEIS) Pusat Islam Kuala Lumpur (4 Sept. 1995).
- v. Seminar Penghayatan Tulisan Jawi Peringkat Kebangsaan, anjuran Bahagian Hal Ehwal Islam, Jabatan Perdana Menteri, Pusat Islam Kuala Lumpur (13 Dis.1996).
- vi. Seminar Penghayatan Tulisan Jawi Dalam Pendidikan, IPSI anjuran IPSI, Utusan Melayu, Bank Rakyat, Penjawim dan Perpustakaan Negara Malaysia (6-8 Mac 1997).

Dalam bidang pendidikan, tulisan Jawi mula mendapat perhatian yang lebih baik. Pelajaran Jawi mula diajar di sekolah menengah. Sejak 1986-1993, pelajaran Jawi dalam pendidikan rendah dan menengah menggunakan sistem ejaan berdasarkan buku PEJYD (Ismail Dahaman : 1992). Sebelum 1986, sistem ejaan Za'ba telah digunakan di sekolah-sekolah (Pekeliling Kementerian, Januari 1992).

Dalam perancangan awal Kurikulum Baru Sekolah Rendah 1982, pelajaran Jawi merupakan sebahagian daripada mata pelajaran Bahasa Melayu. Namun, perancangan tersebut tidak dilaksanakan, sebaliknya Jawi diserap dalam mata pelajaran Pendidikan Islam yang diperuntukkan 180 minit seminggu. Masa tambahan sebanyak 30 minit bagi mata pelajaran Pendidikan Islam pada tahun 3 dikhususkan untuk pengajaran dan pembelajaran tulisan Jawi

Daripada maklum balas yang diterima oleh Kementerian Pendidikan, dapatan-dapatan daripada pengenalan pelajaran Jawi antara tahun 1985 hingga 1990 menunjukkan bahawa pencapaian pelajaran Jawi murid Tahun 4 dan 5 kurang memuaskan. Hasilnya, Jawatankuasa KBSR-KBSM memutuskan bahawa pelajaran Jawi wajib diajar kepada murid Tahun 1 mulai Disember 1990 (Baharudin Harun 1997 : 1-5).

Di peringkat sekolah menengah, pelajaran Jawi diserapkan dalam mata pelajaran Pendidikan Islam. Buku teks pendidikan Islam KBSM ditulis mengikut ejaan Jawi baru (PEJYD). Dalam sukatan pelajaran Bahasa Melayu sekolah